

Література

1. Будур Н. Православный храм. - М.: РООССА, 2009. - 272 с.
2. Жовква О.І. Сучасні технології у церковному монументальному живописі // Містобудування та територіальне планування: Наук.-тех. зб. - КНУБА.- 2010.-№36.- С. 159 – 165.
3. К свету. Символика русского храмоводительства [Журнал к престольному празднику храма Христа Спасителя] - АО ЗТ «Родник».-1999.- №17.-С. 3 – 14.
4. Плачинда С. Міфи і легенди Давньої України. – К., 2006. – 106 с.
5. Православне храмы: В 3т. Пособие по проектированию и строительству (к СП 31-103-99).-М., 2003.-Т.2: Православные храмы и комплексы.-222с.

Аннотация

В статье рассматривается вопрос применения символики в сакральной архитектуре различных конфессий. Изучено историческое значение и происхождение отдельных символов, их смысловая нагрузка в различных религиях.

Ключевые слова: символика, символ, знак.

Annotation

The article explores the issue of utilizing the symbolics in sacral architecture of different confessions. It investigates the historical meaning as well as the origin of certain symbols and their contextual burden in different religions.

Key words: symbolics, symbol, sign.

УДК 72.01

І. В. Бірілло,

*к.т.н., Київський національний університет культури і мистецтв
Інститут педагогіки НАПН України*

Ю. О. Дорошенко

*д.т.н., Київський національний університет культури і мистецтв
Інститут педагогіки НАПН України*

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ СЕРЕДОВИЩА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Анотація: соціально-політичні та економічні зміни в суспільстві, інтеграція України у світове співтовариство неможливі без структуризації та реформування національної системи вищої освіти. У статті розглядаються

проблеми організації і забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців в галузі дизайну середовища та намічаються перспективні підходи, шляхи організації і змістовного забезпечення навчального процесу в вищих навчальних закладах.

Ключові слова: професійна підготовка, дизайнер середовища, вища професійна освіта.

Постановка проблеми.

Загальноосвітні тенденції розвитку вищої професійної освіти є тими орієнтирами, згідно яким мають визначатися конкретні підходи та практичні заходи щодо реформування та модернізації освіти. При всьому розмаїтті форм реалізації існуючих тенденцій у конкретних умовах вони відображають фундаментальні потреби оновлення вищої освіти.

Соціально-економічні зміни в українському суспільстві, процеси глобалізації та інформатизації, наміри України щодо інтеграції в європейську спільноту поставили нові вимоги та спонукали до нового бачення змісту, спрямованості професійної підготовки майбутніх фахівців в галузі дизайну середовища.

Глибокі соціально економічні трансформації суспільства, зростання сектору освітніх послуг вимагає якісних змін у концептуальних засадах професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців, розробки та запровадження у педагогічну практику нових підходів до розробки змісту, форм, методів і засобів професійної підготовки фахівців нової формації.

Модернізація вищої освіти в Україні відбувається в напрямі її фундаменталізації, демократизації, гуманізації, опрацювання змісту, реалізації положень документів Болонського процесу та спрямована на розробку перспективних моделей підготовки кваліфікованих кадрів відповідно до європейських стандартів.

У таких умовах створились об'єктивні передумови для глибокого наукового переосмислення теорії і практики професійної підготовки майбутніх дизайнерів одягу у вищих навчальних закладах, їх кардинальної перебудови та збереження найкращих вітчизняних здобутків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Стан української вищої освіти є об'єктивно неоднозначно-складним. Без суттєвого оновлення вища освіта вже не здатна підготувати людину до успішної життєдіяльності в сучасному соціумі. Тому Національна доктрина розвитку освіти в центр уваги ставить проблему формування творчої особистості, її національних та загальнолюдських моральних цінностей і переконань, наукового світогляду, ідеалів, прагнень, здібностей, уваги, волі,

почуттів, здатності до самоосвіти впродовж життя. «Забезпечення умов для розвитку, самоствердження й самореалізації особистості впродовж життя – стратегічний напрямок розвитку освіти в демократичній Україні» [1].

Загалом процес структурного реформування національних систем освіти, зміни освітніх програм та інституційних перетворень має відбуватись за такими головними напрямками: прийняття зручних та зрозумілих градацій дипломів, ступенів і кваліфікацій; введення двоступеневої системи вищої професійної освіти; впровадження єдиної системи кредитних одиниць; визначення та дотримання європейських стандартів якості освітніх послуг; усунення перепон для розширення мобільності студентів, викладачів, дослідників та управлінців вищої школи [2].

Реальний стан справ у вищій освіті не відповідає вимогам, які висуває до цієї інституції сучасне життя. Існуюча методика навчання в більшості вищих навчальних закладів, яка базується на пасивних інформаційних методах навчання, здатна лише до масового виробництва “середніх” спеціалістів, які не можуть бути конкурентоздатними на європейському ринку праці. Крім того, вона недостатньо впливає на мотивацію учіння, не сприяє створенню атмосфери систематичної самостійної роботи з оволодіння знаннями. За даними соціально-психологічних опитувань, серед студентства України виявлено високий відсоток конформних, консервативних, гіпотимічних (що недооцінюють свої можливості та приносять компетентність) особистостей, у той же час відсоток самостійних є порівняно малим. Звичайно, з такими соціально-психологічними рисами людей суспільству важко входити в нові цивілізовані економічно-правові стосунки, коли мають набувати цінності такі риси особистості, як самостійність, радикалізм, активність, ініціативність [3].

Постійний еволюційний процес в освітньому просторі, зміни форм, методів, утілення в практику державних, галузевих програм потребує перебудови системи вищої освіти в контексті вимог і можливостей ХХІ століття. Звертаючи на це увагу, президент НАПН України В.Г.Кремень зазначає, що «...ми повинні вступити в новий етап модернізації – осучаснення, оновлення вищої освіти. З тим, щоб вища освіта України максимально задовольняла вимоги часу і потребу кожного, хто бажає навчатись і навчається».

Метою даної статті є актуалізація проблеми організації і забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців в галузі дизайну середовища.

Виклад основного матеріалу.

Сучасний стан суспільного розвитку змушує формулювати принципово нові пріоритети в підготовці фахівців з вищою освітою в галузі дизайну середовища. Завдання, що постає перед вищими навчальними закладами,

полягає не стільки в тому, щоб надати студенту певний обсяг освітньої інформації, скільки у гармонійному усебічному формуванні особистості студента, де провідним компонентом буде потреба в постійному саморозвитку і самовдосконаленні.

На сьогодні саме Болонський процес є найдієвішою та найперспективнішою моделлю реформування освітніх систем країн Європи. Нині відбувається принципова перебудова й удосконалення організації навчально-виховного процесу у вищих закладах освіти на користь тих форм і методів навчання, які не тільки формують знання, уміння й навички, а й створюють умови для розвитку в майбутніх фахівців здатності до самостійного прийняття рішень, розв'язання нестандартних і нетипових завдань, високої професійної мобільності – життєвих і професійної компетентності. Сказане повною мірою стосується фахівців в галузі дизайну середовища.

Розв'язання завдань професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища гальмується низкою суперечностей, а саме між:

- сучасними вимогами суспільства до підготовки майбутніх дизайнерів та недостатньою фундаментальністю змісту цієї підготовки;
- інтегрованим характером професійної діяльності дизайнера та ізольованим підходом до вивчення окремих навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах;
- зростаючими потребами суспільства у висококультурних, усебічно освічених фахівцях та недостатнім рівнем забезпечення умов формування їхнього художньо-естетичного розвитку в процесі навчання;
- масовістю підготовки дизайнерів та індивідуально-творчим характером їх професійної діяльності;
- обсягом наукової інформації, отримуваної за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема у мережі Internet, і умовами для її застосування в навчально-виховному процесі у вищих навчальних закладах.

Усунення виявлених суперечностей потребує переосмислення мети, змісту, функцій та завдань професійної підготовки дизайнерів середовища у вищих навчальних закладах України відповідно до вимог особистісно зорієнтованої парадигми освіти, необхідності забезпечення високої конкурентоспроможності фахівця, формування компетентної особистості.

Аналіз стану та можливих шляхів реформування організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, проведений департаментом вищої освіти разом з вищими навчальними закладами останніми роками, показав, що нинішня система підготовки фахівців з вищою освітою має такі недоліки:

- відсутність систематичної навчальної діяльності – аудиторної і самостійної – студентів протягом семестру;
- низький рівень освітньої активності студентів і відсутність елементів змагання в навчальних досягненнях;
- висока вірогідність необ'єктивного оцінювання знань студентів;
- відсутність гнучкості в підготовці фахівців;
- недостатній рівень адаптації до швидкозмінних вимог світового ринку праці;
- низька мобільність студентів щодо зміни напрямів підготовки, спеціальностей та вищих навчальних закладів;
- низька можливість вибору студентом навчальних дисциплін.

Досягнути нових результатів у вищій освіті, подолати недоліки існуючої системи підготовки фахівців і на цій основі забезпечити конкурентоспроможність випускників та престиж української вищої освіти у світовому освітньому просторі можливі лише за умови упровадження у практику нових технологій навчання, зокрема інформаційно-комунікаційних та інтерактивних.

Для цього повною мірою має бути використаний потенціал кредитно-модульної системи, яка де-факто стала основним механізмом перетворення навчального процесу у технологію навчання. Модульна структура змісту освіти повинна будуватися таким чином, щоб реалізувати діяльнісно-орієнтовані та професійно-орієнтовані локальні та інтегральні цілі навчального процесу. Індивідуальна траєкторія навчання кожного студента, яку можна організувати за допомогою кредитно-модульної системи навчання, стимулює досягнення цілей навчання кожного модуля та процесу навчання у цілому. Завдяки цьому навчальний процес перетворюється у певну технологію, яка забезпечить підготовку фахівців в галузі дизайну середовища саме з такою якістю, яка б відповідала індивідуальним і суспільним інтересам та потребам.

Незважаючи на наявність значної кількості досліджень, проблему професійної підготовки дизайнерів середовища у вищих навчальних закладах досліджено недостатньо, особливо в теоретико-методологічному аспекті. Поза увагою дослідників залишилися концептуальні ідеї щодо особистісно зорієнтованої професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища.

Сьогодні формується суспільство, яке базується на знаннях, тому необхідно плекати нашу багату спадщину та культурну різноманітність і водночас впроваджувати сучасні європейські норми навчання. Оскільки у сфері вищої освіти переплітаються дослідницька діяльність, освіта та інновації, вона також є ключем до посилення конкурентоспроможності європейської системи освіти у світовому вимірі.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

У даній статті актуалізується проблема організації, навчально-методичного забезпечення і здійснення професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі дизайну середовища та намічаються перспективні підходи, шляхи організації і змістовного забезпечення відповідного навчального процесу в вищих навчальних закладах. При цьому звертається особлива увага на необхідність фундаменталізації змісту освіти та реалізації особистісно зорієнтованого та компетентнісного підходів, як визначальних факторів досягнення мети сучасної модернізації вищої освіти.

Література

1. Національна доктрина розвитку освіти в Україні у ХХ столітті.
2. Бондаревская Е.В. Гуманистическая парадигма личностно-ориентированного образования // Педагогика. – 1997. – №4. – С. 11–17.
3. Нові технології навчання: Наук.-метод. збірник. Вип. 17. – К.: ІЗМН, 1996. – 250с.

Аннотация

Социально-политические и экономические изменения в обществе, интеграция Украины в мировое сообщество невозможно без структуризации и реформирования национальной системы высшего образования. В статье рассматриваются проблемы организации и обеспечения профессиональной подготовки будущих дизайнеров среды и намечаются перспективные подходы, пути решения организации и обеспечения учебного процесса в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, дизайнер среды, высшее профессиональное образование.

Annotation

Sociopolitical and economic changes in a society, integration of Ukraine into the world community are impossible without structural reform of national system of higher education in professional preparation designers of environment. In article ways of the problem is activated and the perspective actions are determined, and organization methods and full provision educational process in the higher educational establishment.

Key words: professional training, design of environment, the higher professional education.